Великденски обичаи и традиции в Чехия

VELIKONOCE

www.fppt.info

История

Великден, също така Пасха, е най-значителният християнски празник в Чехия, който се пада през март или април и се определя според първото пълнолуние след пролетното равноденствие. Наименованието Великоноце произхожда от Великата нощ, когато Исус Христос е възкръснал. Празнуването бива предхождано от шестседмични пости съгласно католическата традиция. Всяка неделя има свое наименование според някогашните ритуали, свързани с посрещането на пролетта - Пучалка, Пражна, Кихава, Дружна, Смъртна и последната Кветна.

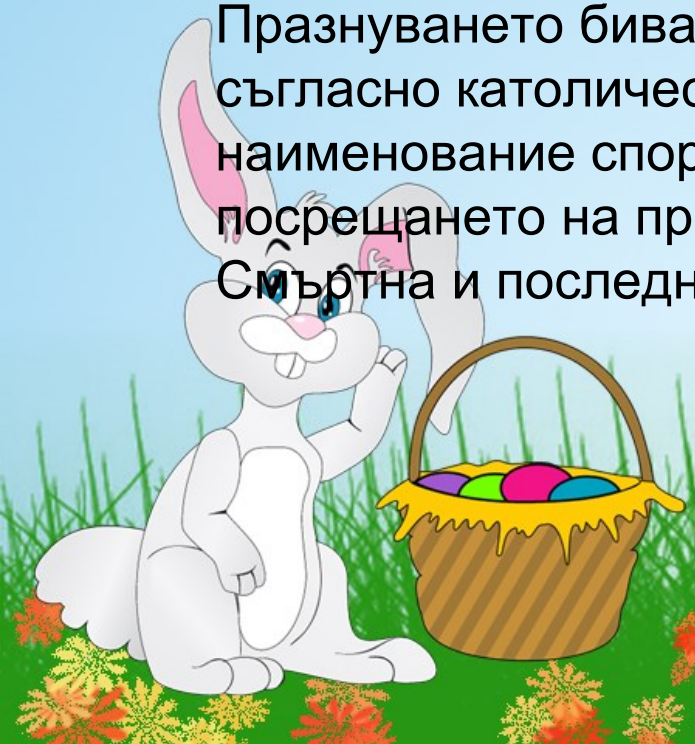

www.fppt.info

Великденски яйца

От древни времена яйцето е символ на надеждата, раждането и смъртта, началото и края. С боядисването и украсяването му се увеличавала неговата магическа сила.За празника се използват твърдо сварени или кухи яйца, които се украсяват богато и по различен начин. Традицията на боядисване на яйцата в Чехия е много стара и всеки край има свои специфични украси. Прилагат се разнообразни изобразителни методи – батика, восъчна техника, природни материали, разяждане, издраскване, оцветяване, апликации със слама, с текстил, с тел и др.

www.fppt.info

Наричат ги **„*краслице*”** и са част от символите на чешкия Великден наред с **„*помлазката*”** **и “*великденския овен*”**.

www.fppt.info

проект **Традиционни български пролетни празници**

Еразъм+

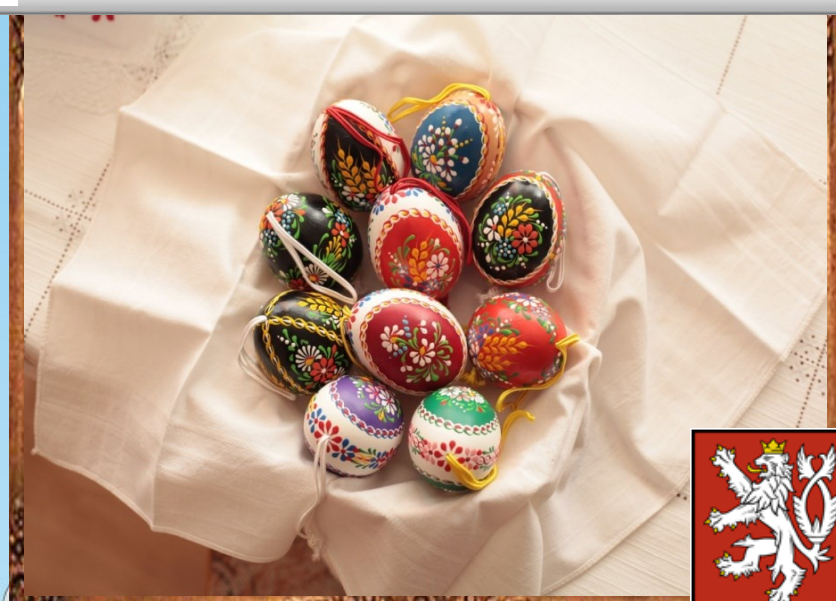

Velikonoční zvyky
Великденски обичаи и ритуали

Také jednotlivé dny svatého týdne mají svá pojmenování. Na Modré pondělí se nemělo uklízet, o Žlutém úterý se muselo výhradně uklízet.Na Škaredou středu se nesmíte mračit, jinak se budete mračit každou středu v roce.Na Zelený čtvrtek musíte časně vstát a omýt se rosou - nebudete nemocní. Hospodyně musí zamést dům ještě před východem slunce a smetí odnést na křižovatku - nebudete mít v domě blechy. V Orlických horách se házel do studny chléb s medem - aby v ní byla vody celý rok. Také jidáše s medem zaručovali zdraví.

www.fppt.info

Při večerní mši naposledy zvoní zvony a pak "odlétají do Říma" až do bílé soboty - po tuto dobu jsou nahrazovány řehtačkami a klapačkami. Na Velký pátek se lidé chodili mýt do potoka, aby se jim vyhýbaly choroby. Někde se chlapci potápěli a snažili se ústy uchopit ze dna vody kamínek, který pak hodili levačkou za hlavu - pak je nebolely zuby. Textilníci předli pašijové nitě, těmi udělali několik stehů, které pak rodinu chránily před uhranutím a zlými duchy. Košile ušitá pašijovými nitěmi chránila před bleskem. Nesmělo se prát prádlo, nesmělo se pracovat v sadu, nesmělo se nic půjčovat.

www.fppt.info

Na Bílou sobotu se z ohořelých dřívek udělal křížek a ten se donesl na pole, aby bylo úrodné. Někde se dávaly za trámy domu uhlíky, aby odradily požár. Doma se uklízelo, bílilo, pekly se mazance a beránci, pletly pomlázky, zdobila vajíčka.Na Boží hod velikonoční dostala každá návštěva kousek posvěceného jídla, trochu se ho dalo na pole, do studny a na zahradu - aby byla úroda, voda a dostatek ovoce.

www.fppt.info

Отделните дни през светата седмица имат свои названия.

В **Синия понеделник** не бива да се чисти, а в **Жълтия вторник** може.През **Намръщената сряда** не трябва да сте намръщени, иначе ще сте такива всяка сряда през годината.

www.fppt.info

В **Зеления четвъртък** трябва да станете рано и да се измиете с роса – за да не сте болни. Стопанката на къщата трябвало да помете дома преди изгрев слънце и да отнесе сметта на кръстопътя – за да няма в къщата бълхи. В някои райони на Чехия са хвърляли в кладенеца хляб и мед – за да има в него вода цяла година. Ядат се „зелени" ястия с коприва, спанак и др., както и специални сладкиши, наречени „йидаши” – за здраве. По стара традиция спирали да бият църковните камбани чак до Великден, а се свиквало на богослужба с дървени „рехтачки”, в къщи изработени инструменти, които като се въртят, издават силно тракане.

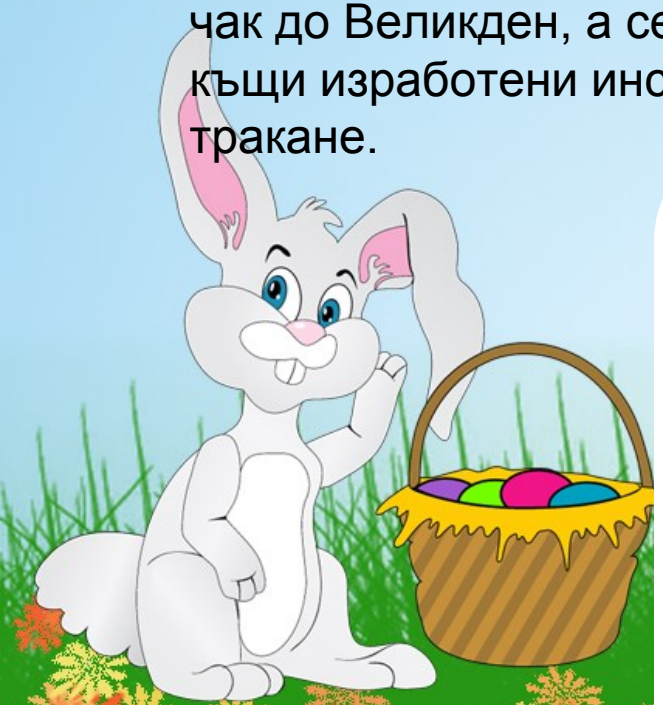

www.fppt.info

През **Големия петък** хората ходели да се мият на потока, за да ги избягват болестите. На някои места момчетата се гмуркали и се стараели да уловят с уста камъче от дъното, което после хвърляли с лявата си ръка през главата си, за да не ги болят зъбите.

www.fppt.info

Предяли се конци, с които се правели няколко шева, които после предпазвали семейството от урочасване и зли духове. Риза, ушита с такива конци, пазела от светкавица. Не трябвало да се пере, нито да се работи в градината, нито да се дава назаем.

www.fppt.info

В **Бялата събота** се изработвал кръст от обгорели дърва и се отнасял на полето да има урожай. На други места слагали зад гредите на къщата изгаснали въгленчета за да няма пожар. В дома се чистело, варосвало, пекли се козунаци и традиционните в Чехия „беранци” – сладкиш във форма на овен, плетяли се „помлазки”, боядисвали се яйцата.

На връх **Великден** или, както го наричат в Чехия, **Божи ход** се осветявала храната, в която неизменно присъствали козунак, “беранек”, яйца, хляб, вино, месо и традиционни пълнежи и смеси. Всеки гост получавал късче от осветеното ядене, малко от него се отнасяло на полето, давало се в кладенеца и на градината – да има урожай, вода и плодове.

www.fppt.info

Великденски понеделник – на този ден момчетата ходят по къщите и плескат момичетата с “помлазки” за здраве. Това са пръчки, уплетени от върбови клонки и украсени с панделки. Момичетата ги даряват с боядисани яйца като отмяна. В някои краища на Чехия ходят с “помлазките” момичетата, другаде ги поливат с вода. В много села момчетата дебнели момичетата сутрин, когато отивали на църква.

ppt.info

Velikonoční koledy
Великденски коледи

При обикалянето се пеят “коледи” – за получаване на яйце и с пожелание за здраве.

Já jsem malý koledníČek, tetiČko
přišel jsem si pro Červený vajíČko.
Pro vajíČko Červený,
pro koláČ bílý, jsem-li já vám, tetiČko,
koledníČek milý?

Hody hody doprovody
Hody, hody, doprovody,
dejte vejce malovaný.
Nedáte-li, malovaný,
dejte aspoň bílý,
slepiČka Vám snese jiný.

www.fppt.info

Еразъм+

Съвместно изготвили:
Борислав Трифонов - 10 клас и
Луиза Станева - учител по изобразително изкуство

Партньорски проект
“Традиционни пролетни празници в Европа”
програма Еразъм+
2015 год.

www.fppt.info